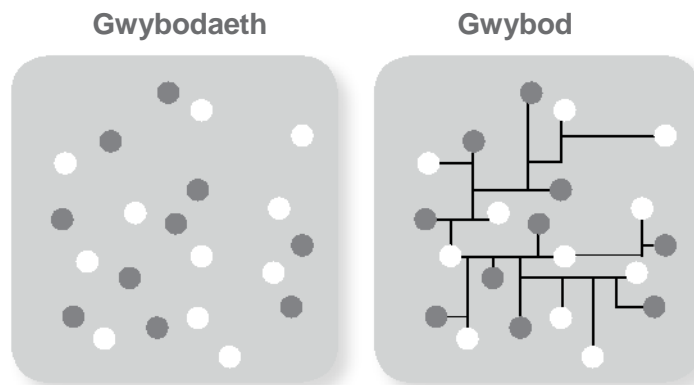

27. Gweithgaredd Ymarfer: Trefnyddion Gweledol

Mae yna wahaniaeth rhwng gwybodaeth a gwybod.

Mae gwybodaeth (*information*), ar y chwith, yn gasgliad llac o ffeithiau, heb unrhyw gysylltiadau rhyngddynt, na dealltwriaeth gyflawn, ac felly ychydig iawn allwn ni ei wneud ag ef. Ni fydd gwybodaeth yn eich helpu i lwyddo mewn arholiad nac i feistrolï sgil. Ar y dde gallwch weld mai gwybodaeth wedi ei gysylltu yw gwybod (*knowledge*). Gwaith unrhyw ddysgwr yw troi gwybodaeth yn wybod.

Sut ydym yn adeiladu'r cysylltiadau hyn er mwyn troi gwybodaeth yn wybod? Un ffordd yw ad-drefnu'r darnau o wybodaeth.

Gall trefnyddion gweledol eich helpu i wneud hyn. Mae rhai yn syml iawn:

- > Gwnewch fap meddwl o'r wybodaeth.
- > Gwnewch dabl cymharu a nodi'r gwahaniaethau a'r tebygrwydd rhwng dwy astudiaeth, dulliau, pobl, cymeriadau neu ddigwyddiadau hanesyddol.
- > Gwnewch siart lif i grynhoi proses neu gyfres o ddigwyddiadau.
- > Gwnewch graff i gynrychioli'r data.

Sylwch ein bod yn canolbwyntio ar weithredu yma – mae pob un o'n hawgrymiadau yn dechrau gyda 'gwnewch'. Mae hyn yn golygu eich bod chi'n weithredol, yn ad-drefnu ac ymgysylltu â gwybodaeth fel eich bod yn ei wybod.

Fel arall gallwch ddefnyddio trefnyddion gweledol cymhleth. Fel arfer mae'r rhain ar ffurf trosiad, lle'r ydych yn troi un peth yn rhywbeth arall.

Er enghraifft, crynhowch bopeth rydych yn ei wybod am bwnc drwy ddefnyddio coeden fel trosiad:

- > Pa wybodaeth allweddol sy'n ffurfio'r boncyff?
- > Pa wybodaeth sylfaenol sydd yn y gwreiddiau?
- > P rai yw'r canghennau pwysig?
- > Pa isadrannau sy'n frigau a dail?

Os yw'r trosiad hwn yn gweithio i chi, rhowch gynnig ar y canlynol:

- > Castell â thyrau ar wahân a sylfaen gref.
- > Nant sy'n llifo i afon ac yna i lyn.
- > Pentref gyda sgwâr yn y canol a strydoedd o'i amgylch.

Syniadau i gloi

Drwy ail-siapiro ac ad-drefnu gwybodaeth, rydych yn adeiladu cysylltiadau niwral cryf yn eich ymennydd, ac yn meistroli cynnwys eich pwnc.

Ond cofiwch, cam cyntaf yn unig yw meistroli cynnwys! Yn syth pan fyddwch yn teimlo'n hyderus, rhaid i chi symud ymlaen at ymarfer sgiliau ac adborth. Gwiriwch yr Holiadur Adolygu ar dudalen 66 i weld pa weithgareddau y dylech eu cwblhau nesaf.